

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 389/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. M., N., zastúpeného advokátom Mgr. D. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Okresnej prokuratúry Nitra, Krajskej prokuratúry v Nitre, Okresného riaditeľstva policajného zboru Nitra a vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra Ing. J. S. v súvislosti s trestným oznámením z 28. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. M. o d m i e t a z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. M. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia

základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), Okresnej prokuratúry Nitra, Krajskej prokuratúry v Nitre, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra a vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra Ing. J. S. v súvislosti s trestným oznámením z 28. septembra 2010 (ďalej len „trestné oznámenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že «sa spolu s inými fyzickými osobami stal obeťou viacerých trestných činov, spáchaných tým istým páchatelom, resp. páchatelmi. Z tohto dôvodu dňa 28. 9. 2010 podal trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu:

- podvodu podľa § 221 TZ (Trestného zákona, pozn.) na tom skutkovom základe, že od neho R. O. pod zámienkou nákupu mrazeného mäsa vylákal sumu 352.000,- €, pri čom už v tom čase vedel, že tieto použije pre vlastnú potrebu. Nakoľko časť vylákaných prostriedkov bola O. vrátená, škoda spôsobená R. O. a uplatnená v trestnom konaní je 268.400,- €. Toho času je R. O. vznesené obvinenie pre spáchanie pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu pre viac ako 30 skutkov a 23 poškodených, kde škoda presiahla 1 milión eur.

- úverového podvodu podľa § 222 TZ na tom skutkovom základe, že R. a S. O. uviedli Prvú stavebnú poisťovňu, a. s. do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru (účelové použitie prostriedkov) aj v otázke splácania úveru (vedeli a museli vedieť, že úver nebudú schopní splatiť a ich majetok nepostačuje na splatenie ich záväzkov) a vylákali od PSS, a. s. úver vo výške viac ako 140.000,-€, pričom vyšetrovanie je vedené pod sp. zn. ORP-294/3-OVK-NR-2011, stále aj po 1,5 roku v štádiu „začaté vo veci“.

- poškodzovania veriteľa podľa § 239 TZ na tom skutkovom základe, že prostriedky z úveru – patriace do ich BSM nepoužili na úhradu svojich splatných záväzkov, ale na splatenie iných, nesplatných záväzkov zabezpečených nehnuteľnosťami vo vlastníctve matky S. O. – A. V., splatenie spoločného nesplatného úveru O. a V. Ďalej na tom skutkovom základe, že S. O. a A. V. odstúpili od kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bola kúpa

bytu od V., a to z dôvodu, aby týmto aktívnym konaním zabránili prechodu tohto bytu do BSM O., a teda aby zmarili možnosť uspokojenia veriteľov z tohto majetku.

- nebezpečného vyhrážania podľa § 360 TZ, resp. vydierania podľa § 189 TZ – R. O. sa vyjadril pred JUDr. M. a aj pred svojou sestrou Z. Š., že keď neprestane uplatňovať a chrániť svoje práva prostredníctvom úkonov v občianskoprávnom konaní, ako aj v trestnom konaní, nechá ho „... že ho to vyjde lacnejšie ako vrátiť peniaze“ .».

Sťažovateľ zdôraznil, že „V postupe OČTK pri vyšetrowaní trestnej činnosti R. O. a spol. boli opakovane porušované práva poškodených, avšak táto ústavná sťažnosť sa týka porušenia práva JUDr. M. M., garantovaného Ústavou SR v čl. 46 ods. 1 tým, že orgány činné v trestnom konaní bez akéhokoľvek dôvodu ignorujú trestné oznámenie JUDr. M. M. o skutku vyhrážania sa zabitím JUDr. M. M. zo strany R. O...“.

V súvislosti so „skutkom vyhrážania sa zabitím“ ďalej sťažovateľ uviedol, že «Vyšetrowateľ do dnešného dňa vo veci tohto skutku nekonal, ani nezačal konanie v štádiu „vo veci“ podľa ustanovenia § 199 TP. Rovnako vyšetrowateľ doposiaľ nevypočul JUDr. M. ani podľa § 196 ods. 2 TP, v štádiu po prijatí trestného oznámenia pred rozhodnutím podľa § 197 TP. Vyšetrowateľ teda bez akéhokoľvek dôvodu ignoroval trestné oznámenie JUDr. M. o tom, že sa mu páchatel, ktorý sa voči nemu už pred tým dopustil obzvlášť závažnej trestnej činnosti, naďalej vyhrážal zabitím, ba čo viac, pred svojimi rodinnými príslušníkmi R. O. uviedol, že vyšetrowateľ Ing. S. mu mal uviesť, že „z M. si tu na polícii všetci robia... a... na neho aj na to čo vypisuje“. Túto informáciu JUDr. M. poskytla Z. Š. – sestra R. O., ktorej O. toto mal povedať.

Nakoľko zo strany vyšetrowateľa neustále dochádzalo k mareniu vyšetrowania v podobe nečinnosti, vykonávania vyšetrowacích úkonov spôsobom, majúcim za následok ich procesnú nepoužiteľnosť v konaní a podobne, poškodení podali dňa 30. 8. 2011 hromadnú sťažnosť a podnet (zo dňa 19. 8. 2011), adresované na GP SR a MV SR odbor inšpekčnej služby, v ktorom uviedli všetky podstatné skutočnosti, okrem iného aj nečinnosť OČTK vo veci vyhrážania sa smrťou JUDr. M. zo strany R. O.».

Keďže subjekty označené v sťažnosti ako porušovatelia práv sťažovateľa nepostupovali podľa jeho názoru v súvislosti s ním podaným trestným oznámením relevantne, resp. ho ignorovali, čo malo na jeho „psychický a zdravotný stav osobný a pracovný život obzvlášť závažný negatívny následok“, navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR, Okresné riaditeľstvo PZ v Nitre, Okresná prokuratúra v Nitre, Krajská prokuratúra v Nitre a vyšetrovateľ Ing. J. S. nečinnosťou vo veci vyhrážania sa R. O. JUDr. M. M. smrťou porušil základné právo JUDr. M. M. na súdnu a inú právnu ochranu, zaručené čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, Okresnému riaditeľstvu policajného zboru v Nitre, Okresnej prokuratúre v Nitre a Krajskej prokuratúre v Nitre, v trestnej veci vyhrážania sa JUDr. M. M. R. O., skutku opísanom v trestnom oznámení zo dňa 28. 9. 2010 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

JUDr. M. M. sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 50.000,- €, ktoré sú Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR, Okresné riaditeľstvo PZ v Nitre, Okresná prokuratúra v Nitre, Krajská prokuratúra v Nitre a vyšetrovateľ PZ v Nitre Ing. J. S. spoločne a nerozdielne povinní JUDr. M. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti toho nálezu.

Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR, Okresné riaditeľstvo PZ v Nitre, Okresná prokuratúra v Nitre, Krajská prokuratúra v Nitre a Ing. J. S. sú spoločne a nerozdielne povinní JUDr. M. M. zaplatiť náhradu trov konania pred ústavným súdom Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry (napr. IV. ÚS 61/07) vyslovil, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania a najmä jeho petitom.

Aj keď sťažovateľ v petite sťažnosti explicitne neuviedol, že sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom subjektov označených v petite sťažnosti, ústavný súd nemal pochybnosti o tom, že sťažovateľ namieta aj porušenie tohto základného práva, čo vyplýva z formulácie petitu, keď žiadal, aby ústavný súd označeným subjektom prikázal konať bez zbytočných prietáhov.

1. Sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v texte sťažnosti ďalej vymedzil, že k jeho porušeniu malo dôjsť v dôsledku nečinnosti „*orgánov činných v trestnom konaní*“ v súvislosti so skutkom „*vyhrážania sa zabitím JUDr. M. M. zo strany R. O.*“. Ústavný súd vzhľadom na viazanosť petitom

sťažnosti nepovažoval za potrebné vysporiadať sa osobitne s ďalšou argumentáciou sťažovateľa, ktorá priamo nesúvisí s namietaným porušením v sťažnosti označených práv, keďže ju považoval iba za súčasť odôvodnenia.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. m. m. II. ÚS 28/06, III. ÚS 278/06, II. ÚS 177/09) je aj právny názor, podľa ktorého právo fyzickej osoby (resp. právnickej osoby) na vznesenie obvinenia a začatie trestného stíhania inej osoby na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy (napr. m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03, IV. ÚS 55/09).

Ani z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) oznamovateľovi (poškodenému) nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania inej osoby (mutatis mutandis rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva napr. v prípade *Helmerts v. Švédsko*, rozsudok pléna z 29. októbra 1991, sťažnosť č. 1826/85, séria A, č. 212-A, ods. 20, v prípade *Perezová v. Francúzsko* rozsudok Veľkej komory z 12. februára 2004, sťažnosť č. 47287/99, ods. 70, 71, ECHR 2004-I).

Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011).

V obdobných prípadoch ústavný súd vyslovil (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09, III. ÚS 45/2010), že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi

páchateľom a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

Aj keď postup subjektov označených v sťažnosti vo veci trestného oznámenia sťažovateľa nebol úplne v súlade s § 196 a nasl. Trestného poriadku, namietané nedostatky v okolnostiach danej veci, pokiaľ ide o spôsob, ako bolo s týmto oznámením sťažovateľa naložené, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za prejav svojvôle dosahujúci takú intenzitu, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pokiaľ sťažovateľ označil za jedného z porušiteľov svojich označených základných práv ministerstvo vnútra, ústavný súd nepovažuje postup tohto ústredného orgánu štátnej správy (konkrétne sekcie kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra v súvislosti s vybavovaním hromadného podania poškodených z 19. augusta 2011) za taký, ktorým mohlo byť zasiahnuté do práv sťažovateľa v namietanej veci.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Keďže z obsahu sťažnosti vyplýva, že za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ považuje najmä skutočnosť, že na základe jeho trestného oznámenia z 28. septembra 2010 až dosiaľ nebolo začaté trestné konanie proti ním označenej fyzickej osobe, ktorá sa mu mala vyhrážať zabitím, dospel ústavný súd s poukazom na uvedené skutočnosti k záveru, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

2. Ústavný súd v spojitosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vo vzťahu k namietanému postupu označených porušovateľov konštatuje, že v okolnostiach danej veci nebolo dosiaľ žiadnej konkrétnej osobe vznesené obvinenie, dokonca nebolo ani začaté trestné stíhanie vo veci. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej treba vyvodit', že sťažovateľ ako poškodený v trestnej veci bez vznesenia obvinenia (proti konkrétnej osobe) sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva poškodenému možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných priet'ahov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže v danom prípade namieta sťažovateľ porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vo veci, ktorá nedospela do štádia vznesenia obvinenia proti konkrétnej osobe, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi obsiahnutými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2012